

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

La fi de Franco

FINS al moment present només ha estat possible aconseguir la unanimitat entre els exiliats en un punt concret del problema espanyol : l'enderrocament de Franco. Afortunadament, en quant a aquest primer punt tots els exiliats socialistes, comunistes, republicans, sindicalistes, vascos i catalans, estans d'acord. Cal enderrocar Franco. Les diferències fonamentals de criteri comencen, però, en determinar la manera de desempolgar-se'n. I com que entenem que la qüestió és d'interès palpitant i que la cosa s'ho val, anem a analitzar tots els punts de vista sobre l'assumpte i fixar la nostra posició.

Hi ha qui creu i així ho ve preconitzant des de fa temps, que el sistema millor per foragitar Franco i el seu règim consisteix a atacar-lo militarment per mitjà de guerrilles. Nosaltres creiem, amb tots els respectes per a's que generosament vulguin oferir llur vida, que això presuposa una organització militar adequada i ultra els riscos d'un fracàs, comporta el de provocar una segona edició, corregida i augmentada, de la guerra civil amb derivacions complicadíssimes. Cal tenir en compte que un fracàs de l'atacant, reforçaria l'enemic que es tracta de vèncer en uns moments en què políticament està ja ferit de mort.

Un altre punt de vista, és el tradicional de les conspiracions espanyoles, a saber, que per canviar un règim a Espanya cal la col·laboració de's militars els quals es lliencen al carter i recolzen un cop d'Estat de tipus militar o civil. El poble, segons que el moviment vagi en pro o en contra dels seus interessos, defensa, ataca o s'inhibeix. Aquest sistema és una arma de dos tallants. En primer lloc, creiem que e's militar sincerament lleial a la República, passaren tots la frontera i que els que allà baix fossin ara susceptibles d'una rebel·lió anti-franquista, ho serien a canvi de concessions que minimitzarien la llibertat d'acció del nou règim. En segon lloc, la divisió dels militars de Franco en dos bandols porta en ella mateixa la polvora de la guerra civil, els plats trencats de la qual serien novament pagats pel poble i pels pobres soldats.

Resta un tercer punt de vista, que és el nostre. Nosaltres creiem que Franco caurà pel seu propi pes quan Alemanya s'enfonzi definitivament i que caurà sense necessitat de guerrilles, ni guerra civil, ni noves tragèdies que potser allunyarrien el poble del que el substitueixi. I la nostra tesi es fonamenta en els senzills arguments següents :

Franco s'aixecà contra el règim republicà i contra la voluntat popular lliurement expressada el 16 de febrer de 1936, sostingut per Hitler i Mussolini els quals volien destruir la República espanyola anti-feixista, amiga de França i susceptible d'esdevenir l'aliada d'aquesta a d'Anglaterra en una guerra contra Roma i Berlin. Amb l'enfonsament de la jove República del 1931, els nazis aconseguiren un doble objectiu : suprimien un enemic important i guanyaven un aliat incondicional i servil que posaria a llur disposició bases mediterrànies, primeres marítimes, homes, material, espions i queviures.

Anglaterra i França que veïeren el joc com nosaltres mateixos, no gosaren intervenir aleshores per no desencadenar la guerra desseguida, car no estaven degudament preparades. Els calia guanyar temps i per això recomanaven als republicans espanyols que resistissin tant com podessin. Els tres anys de resistència espanyola foren preciosos per als aliats i si avui Hitler i Mussolini estan ja acorralats es deu, en gran part, a l'heroisme inicial dels republicans espanyols.

Vencuda Alemanya, els aliats es limitaran purament i simplement a fer el que Cuba acaba de fer amb Franco : Rompre les relacions diplomàtiques amb el « caudillo » i reconeixer el govern legal de la República. Franco no subsistirà ni un minut a l'isolament internacional a què el sotmetran Europa i Amèrica, els militars que encara li siguin addictes li giraran l'esquena fent una declaració d'adhesió a la causa democràtica i el falangista i el requeté fugirà cap allà on pugui. Després, els tribunals especials de la República ja s'encarregaran de jutjar els culpables i d'exigir responsabilitats a qui sigui.

Que no se'ns digui ara que amb aquesta solució, la República restablerta adquirirà compromisos i deutes morals o materials de cap mena. Al contrari. Son els aliats els que pagaran llur deute a la República sacrificada i obraran al mateix temps per llur propi interès suprimint a Europa un foc de feixisme i un enemic perillós.

Qualsevulla altra solució pot ocasionar moltes víctimes innocents, vessament innecessari de sang, drames irreparables i adhoc conflictes internacionals enutjosíssims que val la pena d'evitar.

Nosaltres creiem que cal meditar-ho i que encara s'és a temps de rectificar posicions i d'arribar a un acord entre les forces antifeixistes en un punt — el primer — de tanta transcendència per a tots.

EL GENERAL DE GAULLE i la SITUACIO a la FRONTERA

Per primera vegada després de la seva arribada a París, el general de Gaulle ha rebut els representants de la Premsa i ha declarat, entre altres coses :

Parlant de la situació d'Espanya i després d'haver fet remarcar la discordància de les informacions publicades, el general de Gaulle ha estat preguntat sobre quina seria la posició de França, en el cas que la situació evolucionés en el mateix sentit que en 1936.

« No és possible dir en el 1944, que que faria França si es produís un canvi, perquè les decisions cal prendre-les seguint la marxa dels esdeveniments. »

« El Govern observa amb la més gran atenció tot allò que passa a cada una de les fronteres del nostre país, i molt especialment quan els alemanys hi son de pel mig, no en dubteu pas. »

« Qui en pot dubtar? L'enemic número 1 és Alemanya; després, tots els seus aliats, i les Nacions Unides, i entre elles França, menen la guerra. »

Intervius de « FOC NOU »

El Dr J. M. BELLIDO

ens parla de la gran Catalunya de demà. Creu que s'ha de pensar, abans que tot, en l'aspecte cultural base del redreçament espiritual de Catalunya.

El Dr. Jesus Maria Bellido, catedràtic de Fisiologia i ex-degà de la Facultat de Medicina de Barcelona, ministre de Cultes que fou, en el govern de la República, ha donat en l'exili un alt i magnífic exemple de dignitat, de senzillesa i de treball. Domiciliat a Tolosa des del començament de l'exode, no ha parat de col·laborar en revistes científiques de medicina, de treballar en laboratoris i d'interessar-se activament per les coses de Catalunya.

Pel seu prestigi personal en el món científic de Catalunya i pel caracter eminentment nacionalista de la seva personalitat política hem volgut demanar-li unes manifestacions per al nostre setmanari. I, tal com esperàvem, hem trobat un acolliment amable, ple de simpatia per « Foc Nou » i ric en idees precioses per a l'esdevenidor espiritual de Catalunya.

— He de començar per dir-vos — ens diu de seguida — que he llegit els múltiples manifestos, crides i setmanaris que han vist la llum a l'exili després de l'alliberació i que en general he sofert una gran decepció en veure com en molts d'ells queda malmesa la llengua catalana. És més. Tothom fa política, i poc es preocupen de la defensa de la nostra llengua nacional i del seu deure. El problema català no és simplement un problema federal entre nacions pro d'èrsis : la llengua i la possibilitat d'una cultura elevada en tots els rams del saber son les nostres raons d'esser i el llur conreu el millor servei que podem prestar al món. No oblidem

que la llengua catalana és un producte natural i no un artífici com creuen molts de's nostres enemics; un producte treballat pel nostre esforç, un acte voluntari nostre, una manifestació més, la principal de la nostra voluntat d'èsser en tota la seva plenitud.

— Tenu notícies — preguntem al doctor — dels vandàlics fets a Catalunya contra la nostra espiritualitat?

— Moltes. Puc assegurar-vos que l'ocupant de Catalunya, ajudat per traïdors, ha destruït o almenys ha empobrit i minimitzat les institucions de Cultura. L'Institut d'Estudis Catalans, gloria de la cultura catalana, ha estat convertit en un « Instituto de Estudios Mediterraneos » que tampoc no funciona. La Biblioteca de Catalunya condemnada a una vida administrativa gris i apagada, després d'haver allunyat els seus directores i d'haver-los substituït per funcionaris castellans. La col·lecció de Boticoells d'En Cambo fou « desviada » cap a les col·leccions de pintura de Madrid d'on serà potser difícil de fer-les tornar.

De vegades, però, — afegeix el nostre interlocutor — s'ha arribat a l'atemptat material, com la destrucció vandàlica de fons de llibres catalans o biblioteques públiques i privades i a l'normita de l'assalt al Servei Meteorològic de la Generalitat, amb destrucció del material i dels arxius, absolutament irreparable.

Aquest crims no poden, no deuen, quedar impunits.

— T'ni noves de la situació universitària de Barcelona?

— La nostra Universitat que tants esforços havia fet en pro de l'alta cultura catalana ha estat boicotejada, minimitzada; els llocs docents estan sense proveir : i la Junta d'Investigacions Científiques de Madrid ha confessat, en documents oficials que ha fet gestions per portar a la Universitat catalana, astrònoms, físics, químics i altres professors alemanys per cobrir les vacants dels exiliats.

A nostre retorn caldrà reconstruir activament tot el d'sfet. L'última que molts dels nostres homes han mort a l'exili i no podran assistir a la reparació. No crec que ningú dubti que en aquest ram cal reprendre les coses tal com estaven fa vuit anys : la tradició te un valor i la renovació necessària l'han de fer e's mateixos membres que hi eren. Adhuc els països més iconoclastes i revolucionaris respecten la tradició en aquest ram : per exemple, Rússia celebrà l'any 1932 el jubileu de l'Acadèmia de Ciències de Leningrad, fundació del segle XVIII, de Pere el Gran o de Caterina i convidà a les festes a tot el món.

El Doctor Bellido acaba dient-nos que un dels problemes de la Catalunya de demà serà el del segon ensenyament a casa nostra : Vull suposar — afegeix — que l'ensenyament ens serà lliurat íntegrament, com és el nostre deure. Afegeix que fora dels tímids assaigs del govern de la Generalitat és al nostre país un problema verge que, els organismes de la Mancomunitat havien sempre defugit.

El fet que Pompeu Fabra a la seva edat continuï editant llibres de Gramàtica catalana, amb una fe i una laboriositat exemplars, és consoador i creiem que tots els nostres homes de primer rang i llurs col·laboradors fan com ell. Les noves d'Amèrica de fi de 1942 son concluints. La resurrecció, comptant amb e's que han quedat a Catalunya, serà cosa senzilla i no caldrà una nova renaixença per aconseguir que Catalunya torni a ésser el que era en aquest aspecte digníssim.

En regradar el nostre il·lustre entrevistat per les interessants manifestacions que acabem de reproduir, esperem que e's homes de la Catalunya nova de demà aprofitaran les seves suggestions i iniciatives en pro del redreçament espiritual de la pàtria.

Domènec de BELLMUNT.

HISTORIA SENSE PARAULES

